

OSASTOILLE JA ASIAMIEMILLEMME

OSASTOJEN RAHASTONHOITAJILLE.

Kun lähetätte Toveriin suorituksia osaston osuudesta Toverin osakmaksuihin, niin osakkekirjaa ei lähetetä jokaisesta erästä, vaan osakkekirja lähetetään joka maksusta ja kun koko osuus on suoritettu, sitten lähetetään osakkekirja. Tämä toimenpide siksi, että koko osaston osuus tulee yhteen osakkekirjaan joka on helpompi säilyttää ja vähentää työtä täällä, sekä osastoissa on niitä helpompi käsitellä.

Nykyisin kun postinkulku on tavallista keuhkempaa, jos rahalahetyksistänne ei kohtuullisen ajan kuluessa saavu konttoristamme kuittia, niin pyydämme siitä meille ilmoittamaan, että voimme katsoa ylös. Yleensä rahalahetykset on paras tehdä ostamalla posti money orderin, jolle osastollanne ole checki-tiliä pankissa, että voi checkillä maksun suorittaa.

Toveruudella,

LIIKKEENHOITAJA.

nempää. Mutta suurvarkaat vain eivät saa suhteellisesti niin ankaria rangaistuksia kuin pienvarkaat, sillä suurvaras on kapitalisti ja kykenee saamaan kaikki saattavissa olevat voit itselleen puolustamaan.—Itäv.

SANTARMIHOUREITA.

Duluthin santarmilohden viimeksi tänne tullessa numerossa on seurava mielenvikauslunta lähentelevä ilmiöntoimitus:

"Mellä on kysytty, että onko siinä huijauksessa perää, joka liikkuu muutamilla patkukallilla, että tänne Amerikkaan olisi suomalaisille sosiaaliteille saapunut Siperian kautta niitä rahoja, joita Suomen bolshevikit varastivat Suomen valtiopankista ja Pietarin pankista, joissa niitä liikkeystettyä varten säilytetään, ja niitä, joita varastettiin ja pakkovalvutettiin yksittäisillä, katkiaan useita satoja miljoonia markkoja.

Olemme kuulleet huhua, että näitä rahoja olisi tänään maahan tuotu jotta tiedä ja että niitä olisi täällä jaettu suomalaisille bolshevikijärjestöihin valtakunnallisen kiitoksen saaneita ylläpitämiseksi suomalaisen sosialisten kesken ja propagandan levittämiseksi amerikkalaisissa piireissä.

Kiitohuopropagandan ylläpitäminen on sellainen vilpittämättä, samoin kuin se, että salaisia kokouksia kuuluu pidetty, joihin pääsy on ollut ainoastaan poliisien uskotuille miehille. Saattaisi siltä pitämällä, keuhkua huhua, että näitä Suomesta rosvoittuja rahoja on tänään maahan tuotu ja täällä jaettu sosialistien johtomestien ja uskotuille käytettyä väkivaltaankokouksellisen kiitoksen ylläpitämiseksi uutta kapinaa varten Suomessa.

Onhan lisäksi tiedetty kertoa ja muurautua amerikkalaisia, että Amerikan suomalaisia tulee 50,000 miestä sinne, jolloin tehdään usei hyökkäys Suomeen ja valloitetaan se.

Kun näitä tapahtumia yhdistelee ja sovitaa niiden yhtymäköitä toisiinsa, ei tunnuta ollenkaan mahdollista, että Suomen valtion rosvoittuja rahoja olisi tänään saapunutkin muutamia miljoonia markkoja, joita nyt salaisesti käytetään joukkojen kiittämiseksi siinä mielessä, että vielä jottamaan Suomessa punitulle, sillä on

vulla kykenee pitämään hallussaan työläisten työn tulokset, ja sillä on omistusoikeutensa vain sillä perusteella, että se poliittisen voimansa avulla hallitsee valtiota.

Sen täytyy tietää, että se on tämä luokka joka laatii ne lait, joiden avulla se anastaa työväestön työn tulokset; että se ei ainoastaan kontroleeraa työväestön elinehtoja, vaan että koko työväestön elämä ja kuolema on sen käsissä. Sillä on valta julistaa sotaa. Sillä on valta asettaa omat riitansa jonkun toisen saman saman luokan kanssa työläisten väliseksi riidaksi kansain maassa. Työväestön täytyy käsitellä, että siihen saakka kun työväestö itse poliittisella toiminnallaan valtaa valtiomahdin käsinsä, tulee sen osana kaikissa maissa olemaan työttömyys ja kaikki sen aiheuttamat kärsimykset, tautineen ja kuoleminen.

Keskusvaltain työväestön on itse kyettävä kukistamaan omalla poliittisella toiminnallaan sikäläinen autokratia ja meidän on kukistettava tässä maassa se luokka, joka hallitsee työn tuloksia, ennenkuin sodan jälkeiset kysymykset voidaan ratkaista. Häminkunta etsii elämää ja onnellisuutta, mutta siihen ei koskaan päästä ennenkuin viimeinen orja on vapautettu, poistamalla se järjestelmä, joka pakottaa työläiset teollisuusautokratian orjiksi.

Takasinpalaavien sofilasten kysymys, työttömyyskysymys, joka on ratkaistava ennenkuin sodasta palaaville miehille voidaan taata toimeentulon mahdollisuudet sinä maassa, jonka puolesta he taistelivat — kysymys joka

Debsin puolustuspuhe

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., Sept. 19, 1918, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Äskeisessä oikeusjutussaan piti toveri Debs puolustuspuheen, jonka mielenkiintoisuus ei ole vähentynyt, vaikka se tuleekin käsiimme vasta näin myöhään. Kansallissiviraston edustajana juttua seurannut toveri Engdahl kirjottaa siitä seuraavaa selostuksen:

"En ole syyllinen niihin rikoksiin, joista minua syytöskirjelmässä syytetään. Mitä olen sanonut, olen tuntenut olevani siihen oikeutettua maan lakien mukaan."

Näillä sanoilla alkoi Eugene V. Debs puolustuspuheensa käynnistys syyttäjänsä puoleen, jotka juttua toimivat hallituksen puolesta.

Debs ei kieltänyt pitäneensä Cantoniassa puhetta. Hän kieltäytyi peruumattomasta sosialistisista periaatteistaan, joihin puolustuksensa oli vain — Debs itse. Hänen puolestaan ei kutsuttu mitään todistajia. Hän vain esitti asiansa lauttakunnalle voimakkaan puheen muodossa, joitten kautta hän miljoonille miehille ja naisille tässä maassa on tullut tunnetuksi ja rakkaaksi.

Ensi kertaa elämänsäni esiintyn oikeuden lauttakunnan edessä vastaamassa rikoksesta", hän jatkoi. "En ole mikään lakimies enkä tunne lakiasioissa käytäntöön otettuja menettelytapoja Tiedän vain", sanoi hän kääntynyt lauttakunnan puoleen, "että te olette täällä kutlemassa asiai- ni yhteydessä lausuttuja tosiasioita ja päättämässä tuleeko minun lopun ikäni viettää perijän sellissä. En pelkää katsoa oikeutta, teitä ja koko maailmaa silmiini, sillä omassatunnossani ja sielunsi ei rikollisuuden syytösmiina kolkuta."

"Haluan myöntää oikeaksi kaikki ne todistukset, mitkä täällä on esitetty oikeuskäsitelmän aikana. Minulla ei ole mitään aikomusta kieltää sellaista mikä on kerran totta. En halua perumattomaa ainoatakaan lausumani sanaa, joitten uskon olevan totta tarkotuksella pelastaa itseäni joutumasta kuritushuoneeseen elämäni viime päivien ajaksi."

"Te kuulitte raportin Cantoniassa pitämästäni puheesta. Siinä puheessa ei ole ainoatakaan sanaa, joka tukisi minua vastaan syytöskirjelmässä laadittuja syytöksiä. Sillä mitä siellä sanoin oli tarkotuksena kasvattaa kansaa ymmärtämään jotakin siitä yhteiskunnallisesta järjestelmästä, jossa me elämme ja valmistamme kuulijoita muuttamaan tätä järjestelmää täydellisen laillisuuden sellaiseksi, mitä minä ymmärrän todelliseksi kansanvallaksi."

"Ystävieni, apulaisena toimiva syyttäjä, sanoo, että suositellen väkivaltaa ja voimaa. En ole milloinkaan suositannut voimaa ja väkivallan käyttämistä missään muodossa. Olen aina uskonut kasvatukseen, tietoihin, sivistykseen; aina vedonnut vain järjestykseen."

"Myönnän vastustavani nykyistä yhteiskuntajärjestelmää nykyistä yhteiskuntajärjestelmää nykyistä yhteiskuntajärjestelmää sillä kannalla ollut jo monta vuotta. Olen kehottanut kansaa poistamaan tätä pientä häiritsevää luokkaa ja perustamaan todellista yhteiskunnallista ja todellista kansanvaltaa."

Sitten hän jatkoi selittäen, että hän puheessaan oli ilmaissut työläisten myötätuntonsa olevan niitten tovereittensa puolella, jotka nyt ovat vankiloissa ja niitten puolella, jotka ovat syytettyjen penkillä ja tuomituttina, tovereitten puolella, jotka hän oli tuntenut monta vuotta ja joitten rehellisyyteen hänellä oli täysi oikeus uskoa.

Ensiksi hän otti esille Rathenbergin, Wagenknechtin ja Bakerin jutut. Hän selitti, että Kate Richards O'Hare ei milloinkaan ollut lausunut sanoja joita hänen sanomikseen väitetään, koska hän oli kykenemätön sellaisiin sanoihin. "Ja viitaten saan Rose Pastor Stokesia juttuun, hän sanoi:

"Koko elämänsä ajan hän on ollut sortettujen puolella. Jos hän olisi halukas, niin hän voisi viettää tässä maailmassa huoletonta päivää. Hän on kuitenkin hyljännyt ne ja asettanut köyhien joukkoon. Jos nämä naiset ovat rikollisia, niin olen minäkin rikollinen."

"Kun sanoin sen minkä lausuin näistä kolmesta Cantoniassa kuritushuoneissa olevasta toveristani, oli minulla mielessäni, että nämä kolme työläistä olivat juuri vähää aikaisemmin olleet käsistään yhteen kytkettyinä ja rummit jännitettynä yölopun kahdeksan tunnin ajaksi kerrallaan kunnes he irtipäätyivät uupuvuuteen maahan täydellisesti uupuneina. Ja tämä kaikki tapahtui siksi että he olivat kieltäytyneet tehtävistä, jotka olivat alapuolella heidän kunniantuntonsa."

Tämän jälkeen hän puolusti sitä myötätuntonsuutta, mitä hän oli osottanut puheessaan Venäjän bolshevikeille, osottaen, miten kapitalistinen sanomalehdistö näitä oli väärin tulkinnut. Hän viittasi aikaan, jolloin tsaarin hallituskaudella Venäjän sosialistit oli lähetetty Siperiaan ja suositettu solmuroksella jos uskalsivat uneksiaakaan vapaudesta.

"Mutta sitten tapahtui asioissa käänne ja työläiset ja talonpojat ja sotilaat valtasivat hallitusvaltakset", jatkoi hän. "Bolshevikit ovat kirjoittaneet kunniaakkaan hyvin historian, luvun joka pysyy siellä heidän ikäiseksi kunniaakseen."

Sen jälkeen kertasi Debs tämän maan vähemmistöläisten taistelua. "Heitä väärinkäsiteltiin aikanaan", hän sanoi. "Kun historiassa tapahtuu suuria muutoksia, niin sääntönä on, että enemmistö on aina väärässä ja vähemmistö oikeassa. Minua on syytetty sodan vastustamisesta Myönnän sen, sillä inhoan sotaa. Puhutaan pyhästä sodasta ja kuitenkin ei sellaista ole ainoatakaan."

Sitten Debs mainitsi mitenkä Kristus ja Sokrates ja monet muut olivat menettäneet henkensä sen vuoksi, että olivat hyökänneet vallitsevan järjestelmän kimppuun.

"Elijah Lovejoy, joka murhattiin 1837 siksi, että hän vastusti henkijoukkoja, oli yhtä vihattu aikanaan kuin i. w. w.-läiset meidän päivinämmä", hän sanoi. "Tänään me olemme uudessa kiihottuystyössä nostamassa raatavia joukkoja. Siksi että minä satun olemaan vähemmistöä, olen minä tänään edessänne vastaamassa rikoksesta."

"Miksi pitäisi kenenkään vastustaa kansainvälisyyttä? Jos meillä olisi kansainvälisyys, niin mitään sotaa ei olisi syytynyt. En ole milloinkaan lausunut mitään lippua vastaan, sillä pidän sitä vapauden vertauskuvana. Mielestäni ovat kausat iskenneet toisiaan vastaan jo kyllähän kauan. Rakastan, tämän maan kansaa, enkä vihaa minkään maan kansaa. Maailmassa tulee vielä kerran toteuttaa ihmisten veljeyden. Sitä ei milloinkaan voi toteuttaa nykyisen kilpailun kapitalistisen järjestelmän aikana, jossa me nyt elämme."

Puheessaan puhevapaudesta sodan aikana Debs osotti, että Abraham Lincoln, Charles Sumner, Daniel Webster ja Henry Clay olivat vastustaneet aikanaan Mexican sotaa leimaten sen rikokseksi ihmisyyttä vastaan. Näitä ei asetettu oikeuden eteen rikoksesta tuomittaviksi, vaan jokaista heitä kunnioitetaan vielä meidänkin päivinämmä.

Hän osotti, että demokraattinen puolue vaajijulistuksessaan v. 1864 oli saanut oikeuden nimittämällä sisällissotaa tappioksi. Hän selitti, että sosialistipuolue miltei yksinään tällä kertaa puolustaa perustuslakia. Hän kuuli perustuslaista kohdan, joka koskee puhevapautta, sananvapautta ja kokoontumisvapautta, selittäen, että englanninkielissä tässä kohden on niin selvä, että lapsikin sen saattaa ymmärtää ja että valtakunnokselliset isämme olivat tarkottaneet juuri sitä mitä siinä sanotaan.

"Tätä oikeuttani minä käytn Cantoniassa", selitti Debs. "Tämän oikeuteni käyttämisen takia olen minä nyt täällä."

"Missään tapauksessa en haluaisi lopettaa puhevapautta", j. n. e.

Keat. Kenellä sellaiset hampaat kuin huonosti hoidettu suu, vaan yleisesti ei uskota asian olevan niin tärkeän yleiselle terveydelle ja hyvinvoinnille kuin se todellisuudessa on. Lienee siis paikallaan että käsittelemme asiaa terveydelliseltä näkökannalta vähän lähemmin.

Ne eläimet, jotka ovat varustetut hampailla, käyttävät niitä pääasiassa ruokansa hienontamiseen. Jotkut eläimet käyttävät niitä myös osaksi taisteluvälineinä hyökkäämiseen tai puolustukseen, jolloin ne ovat erilailla muodostuneet. Ihmisen täydetyt hampaat ovat luvultaan 32, joista 16 ylä- ja 16 alalehdessä. Etuhampaat, neljä ylä- ja neljä alhaalla sekä kulma- eli siimähampaat, yksi kummallakin puolella etuhampaiden sivulla, käytetään ruuan oalot- teluun varten. Takana olevat poskihampaat, viisi kummallakin puolella ylä- ja neljä alhaalla, ovat varsinaisesti ruuan hienontajia. Suuontelossa olevan korkean ruuan työntäjä lihaksien ja siis liikkuvat posket ja kieli pureksellaan leveitten takahampaitten väliin, josta ohentunut ruoka valuu sitkin kielen reunoin ja selkää kurkkun eli nieluun, josta sen nielemme rintatontelon kautta kulkevaa ruokatorvea pitkin vatsaan.

Suuontelo jossa hampaat sijaitsevat, kuuluu ruuansulatuselimestön ja on sen alkua. Ruuansulatuselimestö kulkee ruokamaisen vartalon läpi ja sen muoto vaihtelee eri eläimillä. Kaikki kiinteitä ja nestemäisen ravintoa joutuu suun kautta ruuansulatusonteloon, jonka sisällä se kemiallisesti muuttuu ruuansulatusontelun rauhasen erittämien nesteitten vaikutuksesta. Elimestöllä tarpeellista ja sovelias ravintoaine imeytyv ruuansulatusontelun (suoliston) seinämissä olevien suolien kautta veteen ja keloamaton ja sulamaton osa lähtee matkansa olteloon pitkin ulos.

Ruokalajit vaikuttavat hampaisiin. Yleensä lihansyöjäläimet nieleksivät ruokansa suurissa palloissa ja kasvisyöjät hienontavat tarkkaan hampaillaan. Sanotaan, että hampaat pysyvät terveinä jos niillä paljo pureksii. Sitä se ei kuitenkaan yksin riipu, sillä luonnontilassa olevilla sekä vähän ruokaansa purekselilla petoeläimillä ruokamäärä on huomattavasti suurempi kuin niillä, jotka eivät pureksii. Samoin sanotaan lappalaisten nieleksivän peuraipainista suurina lötköinä ja hampaansa ovat paremmassa kunnossa kuin "sivistyskansailla". Pitemmin siis näyttää että villoilla eläimillä on paremmat hampaat, kuin sivistyneillä, joihin kotieläimienmukainen kuuluvat. Luutuoneet eläinten tavat ja ruoka lievästi siis huonontaneet hampaat, vaikka aivan tarkkaan kaikkia seikkoja ei vielä tunneta. Nykyaik- an ajattelaa että karkea ja alkuperäinen (vähemmän keino- tekoisesti muodostettu) ruoka on parempi hampaalle ja muutenkin terveydelle kahdestakin syytä. Erityisesti valmistellessa, varsinkin säilykkeitä tehdessä, poistetaan niistä tah- tumellaan muuttamia aineita, jotka ovat tärkeitä elimestön rakenteessa ja ainevaihdossa, antaen elimestölle ja samalla hampaalle enempi voimaa ja vastustuskykyä. Toisekseen korkeampi ja alkuperäisempi ruoka puhdistaa pureksissa hampaat kehämäisen kautta sekä myös synnyttämällä runsaamman sylkinsteen muodostumisen suuontelon pohialla ja koryan alla olevista sylkirauhaisista, jotka neste huuhoo ruuanjätteet hampaitten välistä nieltäväksi.

Villillä ei ollut mitään kiirettä silloin kuin oli ruokaa. Sen ainoa työön käskii oli nälkä ja päästessään aterialle se herkkutti ja söi ilman kiirettä oman halunsa mukaan. Pöy huuliansa ja kieltänsä sekä nieli suustansa louvkin ruuanjätteet vatsaansa. Toista on "sivistyneessä" yhteiskunnassa. Ruokailta on rajoitettu ja työläinen, joka ei enään ole oma herransa, kuten villi, nieleksee purettua tehtaassa valmistettua sarmoi- taista osaa kiireessä jaa suuhun hapanamaan. Kuinka- kas työ? Kaikki elinlinen aines,

keat. Kenellä sellaiset hampaat kuin huonosti hoidettu suu, vaan yleisesti ei uskota asian olevan niin tärkeän yleiselle terveydelle ja hyvinvoinnille kuin se todellisuudessa on. Lienee siis paikallaan että käsittelemme asiaa terveydelliseltä näkökannalta vähän lähemmin.

Ne eläimet, jotka ovat varustetut hampailla, käyttävät niitä pääasiassa ruokansa hienontamiseen. Jotkut eläimet käyttävät niitä myös osaksi taisteluvälineinä hyökkäämiseen tai puolustukseen, jolloin ne ovat erilailla muodostuneet. Ihmisen täydetyt hampaat ovat luvultaan 32, joista 16 ylä- ja 16 alalehdessä. Etuhampaat, neljä ylä- ja neljä alhaalla, ovat varsinaisesti ruuan hienontajia. Suuontelossa olevan korkean ruuan työntäjä lihaksien ja siis liikkuvat posket ja kieli pureksellaan leveitten takahampaitten väliin, josta ohentunut ruoka valuu sitkin kielen reunoin ja selkää kurkkun eli nieluun, josta sen nielemme rintatontelon kautta kulkevaa ruokatorvea pitkin vatsaan.

Suuontelo jossa hampaat sijaitsevat, kuuluu ruuansulatuselimestön ja on sen alkua. Ruuansulatuselimestö kulkee ruokamaisen vartalon läpi ja sen muoto vaihtelee eri eläimillä. Kaikki kiinteitä ja nestemäisen ravintoa joutuu suun kautta ruuansulatusonteloon, jonka sisällä se kemiallisesti muuttuu ruuansulatusontelun rauhasen erittämien nesteitten vaikutuksesta. Elimestöllä tarpeellista ja sovelias ravintoaine imeytyv ruuansulatusontelun (suoliston) seinämissä olevien suolien kautta veteen ja keloamaton ja sulamaton osa lähtee matkansa olteloon pitkin ulos.

Ruokalajit vaikuttavat hampaisiin. Yleensä lihansyöjäläimet nieleksivät ruokansa suurissa palloissa ja kasvisyöjät hienontavat tarkkaan hampaillaan. Sanotaan, että hampaat pysyvät terveinä jos niillä paljo pureksii. Sitä se ei kuitenkaan yksin riipu, sillä luonnontilassa olevilla sekä vähän ruokaansa purekselilla petoeläimillä ruokamäärä on huomattavasti suurempi kuin niillä, jotka eivät pureksii. Samoin sanotaan lappalaisten nieleksivän peuraipainista suurina lötköinä ja hampaansa ovat paremmassa kunnossa kuin "sivistyskansailla". Pitemmin siis näyttää että villoilla eläimillä on paremmat hampaat, kuin sivistyneillä, joihin kotieläimienmukainen kuuluvat. Luutuoneet eläinten tavat ja ruoka lievästi siis huonontaneet hampaat, vaikka aivan tarkkaan kaikkia seikkoja ei vielä tunneta. Nykyaik- an ajattelaa että karkea ja alkuperäinen (vähemmän keino- tekoisesti muodostettu) ruoka on parempi hampaalle ja muutenkin terveydelle kahdestakin syytä. Erityisesti valmistellessa, varsinkin säilykkeitä tehdessä, poistetaan niistä tah- tumellaan muuttamia aineita, jotka ovat tärkeitä elimestön rakenteessa ja ainevaihdossa, antaen elimestölle ja samalla hampaalle enempi voimaa ja vastustuskykyä. Toisekseen korkeampi ja alkuperäisempi ruoka puhdistaa pureksissa hampaat kehämäisen kautta sekä myös synnyttämällä runsaamman sylkinsteen muodostumisen suuontelon pohialla ja koryan alla olevista sylkirauhaisista, jotka neste huuhoo ruuanjätteet hampaitten välistä nieltäväksi.

Villillä ei ollut mitään kiirettä silloin kuin oli ruokaa. Sen ainoa työön käskii oli nälkä ja päästessään aterialle se herkkutti ja söi ilman kiirettä oman halunsa mukaan. Pöy huuliansa ja kieltänsä sekä nieli suustansa louvkin ruuanjätteet vatsaansa. Toista on "sivistyneessä" yhteiskunnassa. Ruokailta on rajoitettu ja työläinen, joka ei enään ole oma herransa, kuten villi, nieleksee purettua tehtaassa valmistettua sarmoi- taista osaa kiireessä jaa suuhun hapanamaan. Kuinka- kas työ? Kaikki elinlinen aines,

keat. Kenellä sellaiset hampaat kuin huonosti hoidettu suu, vaan yleisesti ei uskota asian olevan niin tärkeän yleiselle terveydelle ja hyvinvoinnille kuin se todellisuudessa on. Lienee siis paikallaan että käsittelemme asiaa terveydelliseltä näkökannalta vähän lähemmin.

Ne eläimet, jotka ovat varustetut hampailla, käyttävät niitä pääasiassa ruokansa hienontamiseen. Jotkut eläimet käyttävät niitä myös osaksi taisteluvälineinä hyökkäämiseen tai puolustukseen, jolloin ne ovat erilailla muodostuneet. Ihmisen täydetyt hampaat ovat luvultaan 32, joista 16 ylä- ja 16 alalehdessä. Etuhampaat, neljä ylä- ja neljä alhaalla, ovat varsinaisesti ruuan hienontajia. Suuontelossa olevan korkean ruuan työntäjä lihaksien ja siis liikkuvat posket ja kieli pureksellaan leveitten takahampaitten väliin, josta ohentunut ruoka valuu sitkin kielen reunoin ja selkää kurkkun eli nieluun, josta sen nielemme rintatontelon kautta kulkevaa ruokatorvea pitkin vatsaan.

Suuontelo jossa hampaat sijaitsevat, kuuluu ruuansulatuselimestön ja on sen alkua. Ruuansulatuselimestö kulkee ruokamaisen vartalon läpi ja sen muoto vaihtelee eri eläimillä. Kaikki kiinteitä ja nestemäisen ravintoa joutuu suun kautta ruuansulatusonteloon, jonka sisällä se kemiallisesti muuttuu ruuansulatusontelun rauhasen erittämien nesteitten vaikutuksesta. Elimestöllä tarpeellista ja sovelias ravintoaine imeytyv ruuansulatusontelun (suoliston) seinämissä olevien suolien kautta veteen ja keloamaton ja sulamaton osa lähtee matkansa olteloon pitkin ulos.

Ruokalajit vaikuttavat hampaisiin. Yleensä lihansyöjäläimet nieleksivät ruokansa suurissa palloissa ja kasvisyöjät hienontavat tarkkaan hampaillaan. Sanotaan, että hampaat pysyvät terveinä jos niillä paljo pureksii. Sitä se ei kuitenkaan yksin riipu, sillä luonnontilassa olevilla sekä vähän ruokaansa purekselilla petoeläimillä ruokamäärä on huomattavasti suurempi kuin niillä, jotka eivät pureksii. Samoin sanotaan lappalaisten nieleksivän peuraipainista suurina lötköinä ja hampaansa ovat paremmassa kunnossa kuin "sivistyskansailla". Pitemmin siis näyttää että villoilla eläimillä on paremmat hampaat, kuin sivistyneillä, joihin kotieläimienmukainen kuuluvat. Luutuoneet eläinten tavat ja ruoka lievästi siis huonontaneet hampaat, vaikka aivan tarkkaan kaikkia seikkoja ei vielä tunneta. Nykyaik- an ajattelaa että karkea ja alkuperäinen (vähemmän keino- tekoisesti muodostettu) ruoka on parempi hampaalle ja muutenkin terveydelle kahdestakin syytä. Erityisesti valmistellessa, varsinkin säilykkeitä tehdessä, poistetaan niistä tah- tumellaan muuttamia aineita, jotka ovat tärkeitä elimestön rakenteessa ja ainevaihdossa, antaen elimestölle ja samalla hampaalle enempi voimaa ja vastustuskykyä. Toisekseen korkeampi ja alkuperäisempi ruoka puhdistaa pureksissa hampaat kehämäisen kautta sekä myös synnyttämällä runsaamman sylkinsteen muodostumisen suuontelon pohialla ja koryan alla olevista sylkirauhaisista, jotka neste huuhoo ruuanjätteet hampaitten välistä nieltäväksi.

Villillä ei ollut mitään kiirettä silloin kuin oli ruokaa. Sen ainoa työön käskii oli nälkä ja päästessään aterialle se herkkutti ja söi ilman kiirettä oman halunsa mukaan. Pöy huuliansa ja kieltänsä sekä nieli suustansa louvkin ruuanjätteet vatsaansa. Toista on "sivistyneessä" yhteiskunnassa. Ruokailta on rajoitettu ja työläinen, joka ei enään ole oma herransa, kuten villi, nieleksee purettua tehtaassa valmistettua sarmoi- taista osaa kiireessä jaa suuhun hapanamaan. Kuinka- kas työ? Kaikki elinlinen aines,

keat. Kenellä sellaiset hampaat kuin huonosti hoidettu suu, vaan yleisesti ei uskota asian olevan niin tärkeän yleiselle terveydelle ja hyvinvoinnille kuin se todellisuudessa on. Lienee siis paikallaan että käsittelemme asiaa terveydelliseltä näkökannalta vähän lähemmin.

Ne eläimet, jotka ovat varustetut hampailla, käyttävät niitä pääasiassa ruokansa hienontamiseen. Jotkut eläimet käyttävät niitä myös osaksi taisteluvälineinä hyökkäämiseen tai puolustukseen, jolloin ne ovat erilailla muodostuneet. Ihmisen täydetyt hampaat ovat luvultaan 32, joista 16 ylä- ja 16 alalehdessä. Etuhampaat, neljä ylä- ja neljä alhaalla, ovat varsinaisesti ruuan hienontajia. Suuontelossa olevan korkean ruuan työntäjä lihaksien ja siis liikkuvat posket ja kieli pureksellaan leveitten takahampaitten väliin, josta ohentunut ruoka valuu sitkin kielen reunoin ja selkää kurkkun eli nieluun, josta sen nielemme rintatontelon kautta kulkevaa ruokatorvea pitkin vatsaan.

Suuontelo jossa hampaat sijaitsevat, kuuluu ruuansulatuselimestön ja on sen alkua. Ruuansulatuselimestö kulkee ruokamaisen vartalon läpi ja sen muoto vaihtelee eri eläimillä. Kaikki kiinteitä ja nestemäisen ravintoa joutuu suun kautta ruuansulatusonteloon, jonka sisällä se kemiallisesti muuttuu ruuansulatusontelun rauhasen erittämien nesteitten vaikutuksesta. Elimestöllä tarpeellista ja sovelias ravintoaine imeytyv ruuansulatusontelun (suoliston) seinämissä olevien suolien kautta veteen ja keloamaton ja sulamaton osa lähtee matkansa olteloon pitkin ulos.

Ruokalajit vaikuttavat hampaisiin. Yleensä lihansyöjäläimet nieleksivät ruokansa suurissa palloissa ja kasvisyöjät hienontavat tarkkaan hampaillaan. Sanotaan, että hampaat pysyvät terveinä jos niillä paljo pureksii. Sitä se ei kuitenkaan yksin riipu, sillä luonnontilassa olevilla sekä vähän ruokaansa purekselilla petoeläimillä ruokamäärä on huomattavasti suurempi kuin niillä, jotka eivät pureksii. Samoin sanotaan lappalaisten nieleksivän peuraipainista suurina lötköinä ja hampaansa ovat paremmassa kunnossa kuin "sivistyskansailla". Pitemmin siis näyttää että villoilla eläimillä on paremmat hampaat, kuin sivistyneillä, joihin kotieläimienmukainen kuuluvat. Luutuoneet eläinten tavat ja ruoka lievästi siis huonontaneet hampaat, vaikka aivan tarkkaan kaikkia seikkoja ei vielä tunneta. Nykyaik- an ajattelaa että karkea ja alkuperäinen (vähemmän keino- tekoisesti muodostettu) ruoka on parempi hampaalle ja muutenkin terveydelle kahdestakin syytä. Erityisesti valmistellessa, varsinkin säilykkeitä tehdessä, poistetaan niistä tah- tumellaan muuttamia aineita, jotka ovat tärkeitä elimestön rakenteessa ja ainevaihdossa, antaen elimestölle ja samalla hampaalle enempi voimaa ja vastustuskykyä. Toisekseen korkeampi ja alkuperäisempi ruoka puhdistaa pureksissa hampaat kehämäisen kautta sekä myös synnyttämällä runsaamman sylkinsteen muodostumisen suuontelon pohialla ja koryan alla olevista sylkirauhaisista, jotka neste huuhoo ruuanjätteet hampaitten välistä nieltäväksi.

Villillä ei ollut mitään kiirettä silloin kuin oli ruokaa. Sen ainoa työön käskii oli nälkä ja päästessään aterialle se herkkutti ja söi ilman kiirettä oman halunsa mukaan. Pöy huuliansa ja kieltänsä sekä nieli suustansa louvkin ruuanjätteet vatsaansa. Toista on "sivistyneessä" yhteiskunnassa. Ruokailta on rajoitettu ja työläinen, joka ei enään ole oma herransa, kuten villi, nieleksee purettua tehtaassa valmistettua sarmoi- taista osaa kiireessä jaa suuhun hapanamaan. Kuinka- kas työ? Kaikki elinlinen aines,

keat. Kenellä sellaiset hampaat kuin huonosti hoidettu suu, vaan yleisesti ei uskota asian olevan niin tärkeän yleiselle terveydelle ja hyvinvoinnille kuin se todellisuudessa on. Lienee siis paikallaan että käsittelemme asiaa terveydelliseltä näkökannalta vähän lähemmin.

Ne eläimet, jotka ovat varustetut hampailla, käyttävät niitä pääasiassa ruokansa hienontamiseen. Jotkut eläimet käyttävät niitä myös osaksi taisteluvälineinä hyökkäämiseen tai puolustukseen, jolloin ne ovat erilailla muodostuneet. Ihmisen täydetyt hampaat ovat luvultaan 32, joista 16 ylä- ja 16 alalehdessä. Etuhampaat, neljä ylä- ja neljä alhaalla, ovat varsinaisesti ruuan hienontajia. Suuontelossa olevan korkean ruuan työntäjä lihaksien ja siis liikkuvat posket ja kieli pureksellaan leveitten takahampaitten väliin, josta ohentunut ruoka valuu sitkin kielen reunoin ja selkää kurkkun eli nieluun, josta sen nielemme rintatontelon kautta kulkevaa ruokatorvea pitkin vatsaan.

Suuontelo jossa hampaat sijaitsevat, kuuluu ruuansulatuselimestön ja on sen alkua. Ruuansulatuselimestö kulkee ruokamaisen vartalon läpi ja sen muoto vaihtelee eri eläimillä. Kaikki kiinteitä ja nestemäisen ravintoa joutuu suun kautta ruuansulatusonteloon, jonka sisällä se kemiallisesti muuttuu ruuansulatusontelun rauhasen erittämien nesteitten vaikutuksesta. Elimestöllä tarpeellista ja sovelias ravintoaine imeytyv ruuansulatusontelun (suoliston) seinämissä olevien suolien kautta veteen ja keloamaton ja sulamaton osa lähtee matkansa olteloon pitkin ulos.

Ruokalajit vaikuttavat hampaisiin. Yleensä lihansyöjäläimet nieleksivät ruokansa suurissa palloissa ja kasvisyöjät hienontavat tarkkaan hampaillaan. Sanotaan, että hampaat pysyvät terveinä jos niillä paljo pureksii. Sitä se ei kuitenkaan yksin riipu, sillä luonnontilassa olevilla sekä vähän ruokaansa purekselilla petoeläimillä ruokamäärä on huomattavasti suurempi kuin niillä, jotka eivät pureksii. Samoin sanotaan lappalaisten nieleksivän peuraipainista suurina lötköinä ja hampaansa ovat paremmassa kunnossa kuin "sivistyskansailla". Pitemmin siis näyttää että villoilla eläimillä on paremmat hampaat, kuin sivistyneillä, joihin kotieläimienmukainen kuuluvat. Luutuoneet eläinten tavat ja ruoka lievästi siis huonontaneet hampaat, vaikka aivan tarkkaan kaikkia seikkoja ei vielä tunneta. Nykyaik- an ajattelaa että karkea ja alkuperäinen (vähemmän keino- tekoisesti muodostettu) ruoka on parempi hampaalle ja muutenkin terveydelle kahdestakin syytä. Erityisesti valmistellessa, varsinkin säilykkeitä tehdessä, poistetaan niistä tah- tumellaan muuttamia aineita, jotka ovat tärkeitä elimestön rakenteessa ja ainevaihdossa, antaen elimestölle ja samalla hampaalle enempi voimaa ja vastustuskykyä. Toisekseen korkeampi ja alkuperäisempi ruoka puhdistaa pureksissa hampaat kehämäisen kautta sekä myös synnyttämällä runsaamman sylkinsteen muodostumisen suuontelon pohialla ja koryan alla olevista sylkirauhaisista, jotka neste huuhoo ruuanjätteet hampaitten välistä nieltäväksi.

Villillä ei ollut mitään kiirettä silloin kuin oli ruokaa. Sen ainoa työön käskii oli nälkä ja päästessään aterialle se herkkutti ja söi ilman kiirettä oman halunsa mukaan. Pöy huuliansa ja kieltänsä sekä nieli suustansa louvkin ruuanjätteet vatsaansa. Toista on "sivistyneessä" yhteiskunnassa. Ruokailta on rajoitettu ja työläinen, joka ei enään ole oma herransa, kuten villi, nieleksee purettua tehtaassa valmistettua sarmoi- taista osaa kiireessä jaa suuhun hapanamaan. Kuinka- kas työ? Kaikki elinlinen aines,

keat. Kenellä sellaiset hampaat kuin huonosti hoidettu suu, vaan yleisesti ei uskota asian olevan niin tärkeän yleiselle terveydelle ja hyvinvoinnille kuin se todellisuudessa on. Lienee siis paikallaan että käsittelemme asiaa terveydelliseltä näkökannalta vähän lähemmin.

keat. Kenellä sellaiset hampaat kuin huonosti hoidettu suu, vaan yleisesti ei uskota asian olevan niin tärkeän yleiselle terveydelle ja hyvinvoinnille kuin se todellisuudessa on. Lienee siis paikallaan että käsittelemme asiaa terveydelliseltä näkökannalta vähän lähemmin.

Ne eläimet, jotka ovat varustetut hampailla, käyttävät niitä pääasiassa ruokansa hienontamiseen. Jotkut eläimet käyttävät niitä myös osaksi taisteluvälineinä hyökkäämiseen tai puolustukseen, jolloin ne ovat erilailla muodostuneet. Ihmisen täydetyt hampaat ovat luvultaan 32, joista 16 ylä- ja 16 alalehdessä. Etuhampaat, neljä ylä